

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

Göller sıcaklığa bağlı olarak karışım durumuna şöyle sınıflandırılır.

1. Amiktik göller

Asla karışım olmayan sürekli donmuş göllerdir.

2. Holomiktik göller

En azından yılda bir kez karışım görülen göllerdir.

a) Monomiktik

Yılda bir kez karışım olan göllerdir.

b) Dimiktik

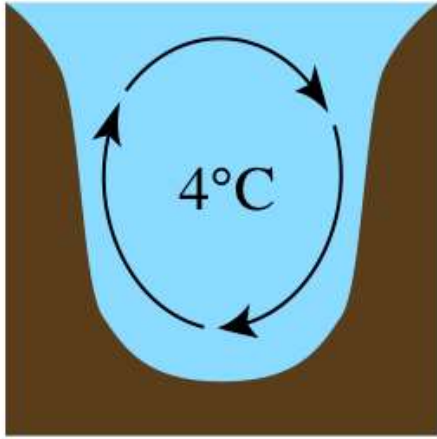
Yılda iki kez karışım meydana gelen göllerdir

c) Polimiktik

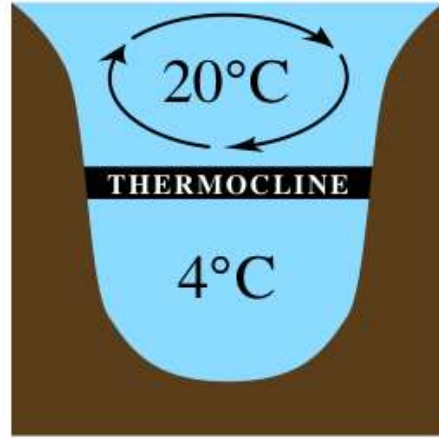
Yıl içerisinde birkaç kez karışım görülen göllerdir.

3. Meromiktik göller

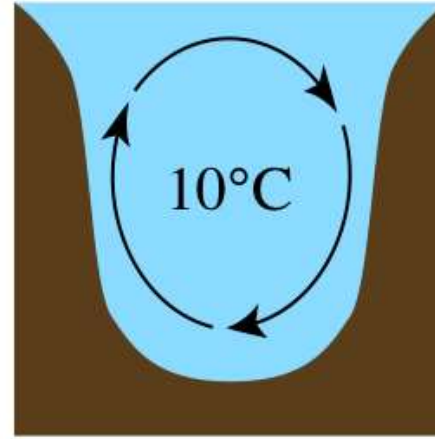
Karışmayan su katmanlarına sahip göllerdir.

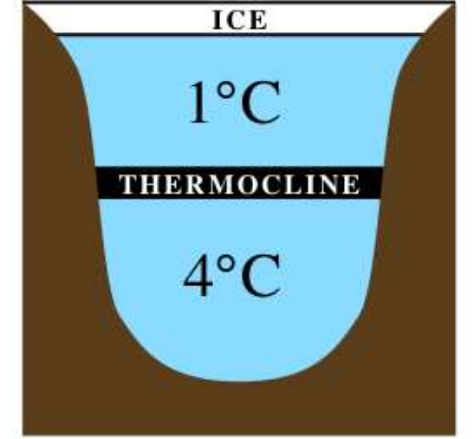
SPRING

SUMMER

FALL

WINTER

Dimiktik bir göl için yıllık tipik karıştırma düzeni. Bu olay **Meromictic** göllerde görülmez

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- **AMİKTİK GÖLLER**

- Antarktika'da ve bazı özel durumlarda çok yüksek dağlarda rastlanan bu göller her zaman bir buz tabakası ile kaplı olduklarından, yıllık sıcaklık değişmesinden etkilenmedikleri için **sirkülasyon görülmez.**

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- **HOLOMİKTİK GÖLLER**

 - Soğuk Monomiktik Göller (Polar Göller)**

- Bu tip göller kutuplarda ve yüksek dağlarda bulunur. Bu göllerde yazın çok kısa bir süre yüzeydeki buz eriyebilir.
- Kutuplardaki göllerin termal tabakalaşması, buldukları coğrafik bölgeye ve yazın iklimdeki değişmelere bağlıdır.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- **HOLOMİKTİK GÖLLER**

 - Ilık Monomiktik Göller (Subtropikal Göller)**

 - Özellikle okyanus ikliminin etkisi altında olan bölge gölleri ile ılıman dağ gölleri bu gruba girer.
 - Bu göllerde sıcaklık $+4^{\circ}\text{C}$ 'ın altına hiç düşmez.
 - Bu göller ılıman iklim bölgelerinin bir karakteristiğidir.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- **HOLOMİKTİK GÖLLER**

 - Dimiktik göller (ılıman göller)**

 - Serin ve ılıman bölge gölleri bu gruba girer.
 - Böyle göllerde yılda iki kez ilk ve sonbaharda sirkülasyon, yaz ve kış mevsimlerinde tabakalaşma görülür.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- **HOLOMİKTİK GÖLLER**

- Polimiktik göller**

- Ekvator bölgesinin yüksek dağ gölleri bu gruba örnektir. Bu göller sık sık veya sürekli sirkülasyona sahiptirler.
 - **Soğuk polimiktik göller** +4°C'ta sürekli sirkülasyon yaparlar. Ekvatoryal bölgenin çok yükseklerinde soğuk polimiktik göller gündüzün çok fazla ısınır, fakat geceleri göl suyu tamamen karışacak şekilde sıcaklık kaybeder.
 - **Sıcak polimiktik göller** genellikle tropik göllerdir +4°C'ın üzerinde sık sık sirkülasyon yaparlar.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

◦ **MEROMİKTİK GÖLLER**

- Göl havzası alışılmadık derecede derin ve kıyıları diktir.
 - Gölün alt tabakası, üst katmanlarından oldukça tuzlu ve daha yoğundur
-
- **Meromik göller genellikle üç bölüme veya katmana ayrılabilir.**
 - Üst katmana **mixolimnion** denir.
 - Esasen holomiktik bir göl gibi davranır.
 - Aradaki alan **chemocline** olarak adlandırılır
 - Alt tabaka **monimolimnion** olarak adlandırılır.
 - Gölün bu kısmındaki sular az dolaşır ve genellikle gölün geri kalanından daha hipoksik ve tuzludur.

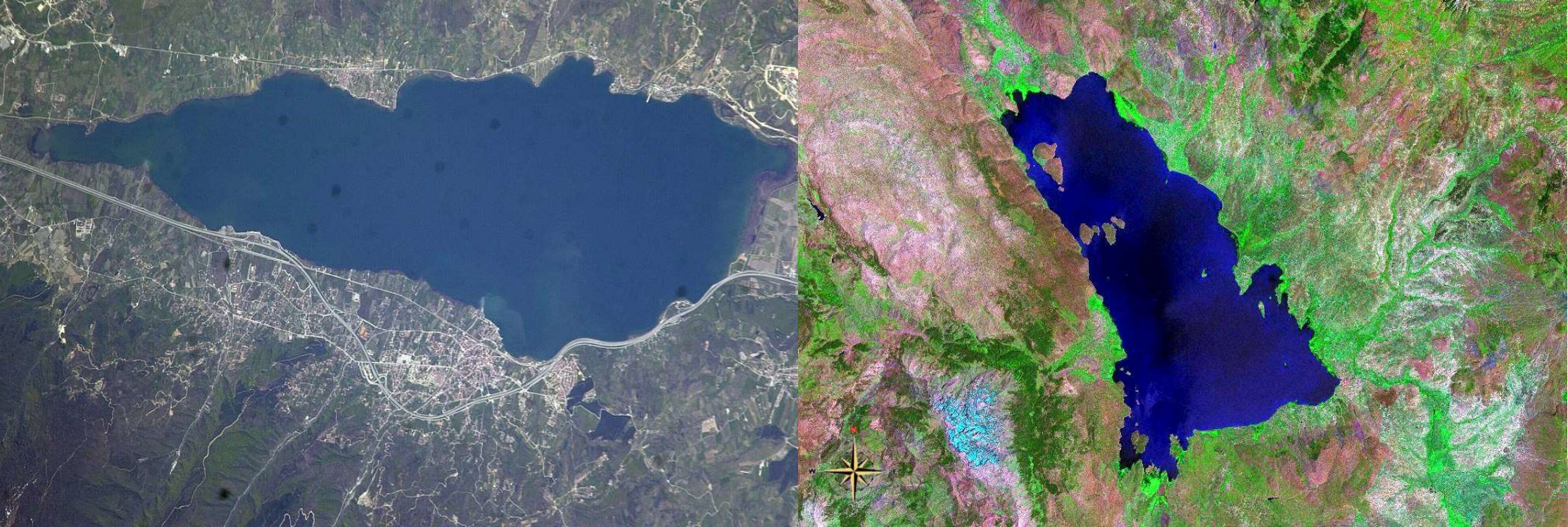
GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

Göller oluşum şekillerine göre 5'e ayrılır.

- Tektonik Göller
- Volkanik Göller
- Alüvyon Set Gölleri ve Lagünler
- Buzul Göller
- Çöküntü Göller

TEKTONİK GÖLLER

Yeryüzü hareketleri esnasında oluşan çukurluklarda suların birikmesiyle oluşur. (Dar, Derin, Uzun)
Beyşehir, Manyas Kuş Cenneti, Eğirdir, Sapanca.

VOLKANİK GÖLLER

Sönmüş yanardağ kraterlerinde suların birikmesiyle oluşur.

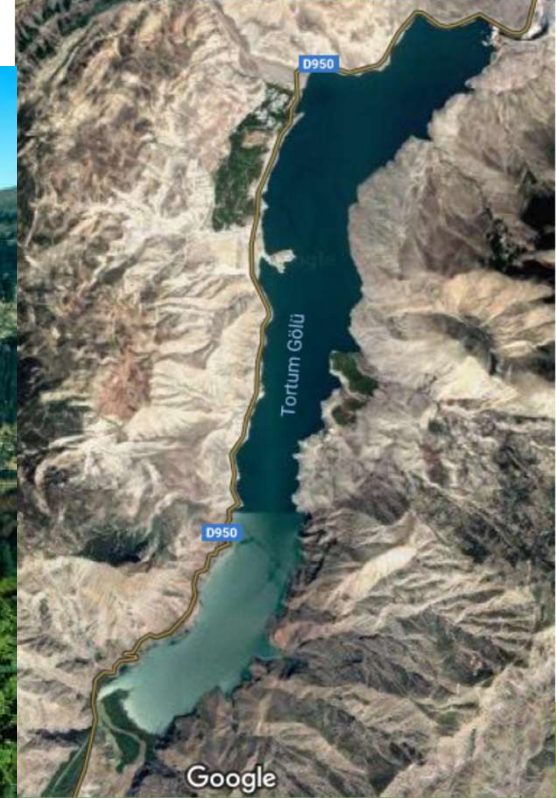
Meke gölü, Nemrut gölü.

ALÜVYON SET GÖLLERİ VE LAGÜNLER

Böyle göller nehir ve denizlerin biriktirdiği alüvyonlar ile oluşur.

Bafa, Eymir, Tortum, Abant, Küçük Çekmece.

BUZUL GÖLLER

Jeolojik devirlerde buzulların hareketleri sonucu vadinin kazınarak derinleşmesiyle oluşur.

Uludağ buzul gölleri, Bolkar Dağları buzul gölleri

YAPAY GÖLLER

Sulama, içme suyu sağlama, elektrik enerjisi üretmek amacıyla oluşturulan göllerdir.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

- Bazı araştırıcılar ötrof ve oligotrof göllerin ayrılmasında çeşitli alg gruplarının oransal miktarlarının kriter olarak kullanabileceğini ortaya atmışlardır. Bunlardan biri özellikle **Cyanophyceae(Cy)** , **Chlorophyceae(Ch)**, **Diatomophyceae(di)**, **Euglanophyceae(Eu)** ve **Desmidiaceae(De)** familyalarının tür sayılarına dayandırılmaktadır.
- Buna göre
 - $C=Cy+Ch+Di+Eu/De$
 - $C<1$ ise Oligotrof
 - $C>1$ ise Ötrof olarak tanımlanır.
- C değeri 1'den yukarı doğru ne kadar çıkarsa ötrofikasyon o derece ileri demektir. Ancak fitoplankton yıl boyu çok fazla değiştiğinden hesaplamaların Haziran-Ađustos ayları arasında yapılması gerçeğe daha yakın sonuç verir.

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

Göller verimlilik seviyesine göre 3'e yapılır.

- **Ötrofik (iyi besinli)**
- **Oligotrofik (az besinli)**
- **Distrofik (kötü besinli)**

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

ÖTROF GÖL

- Genellikle **derinliği fazla olmayan**, kıyıları düz ve bol vejetasyonlu göllerdir.
- Dipte organik madde birikimi nedeniyle metan ve hidrojen sülfür gazları bulunur. Dip çamurunda ***Chironomus, Chaoborus (Corethra)*** gibi böcek larvaları karakteristiktir.
- Ötrof göllerin suları **yeşil, sarı veya koyu esmer** olabilir.
- Askıntı madde ve plankton bol olduğundan suyun **berraklığı azdır**.
- Bu tip göllerde elektrolitler kalsiyum, fosfor ve azot bol, humus azdır. Su , besin maddesi ve kalkerce zengin olduğundan Plankton için iyi bir ortam sağlar.
- Dip faunası tür sayısı olarak az fakat miktarca zengindir.
- Bu tip göllerde tatlı su levreği, sazan, turna gibi sıcak su balıkları için uygun olmakla beraber soğuk su balığına (Alabalık) rastlanmaz.
- Bu tip göller zamanla doğal evrimleşme sonucu bataklığa dönüşür.
- **Akşehir, Apolyont, Manyas, Mogan ve Terkos Gölleri**

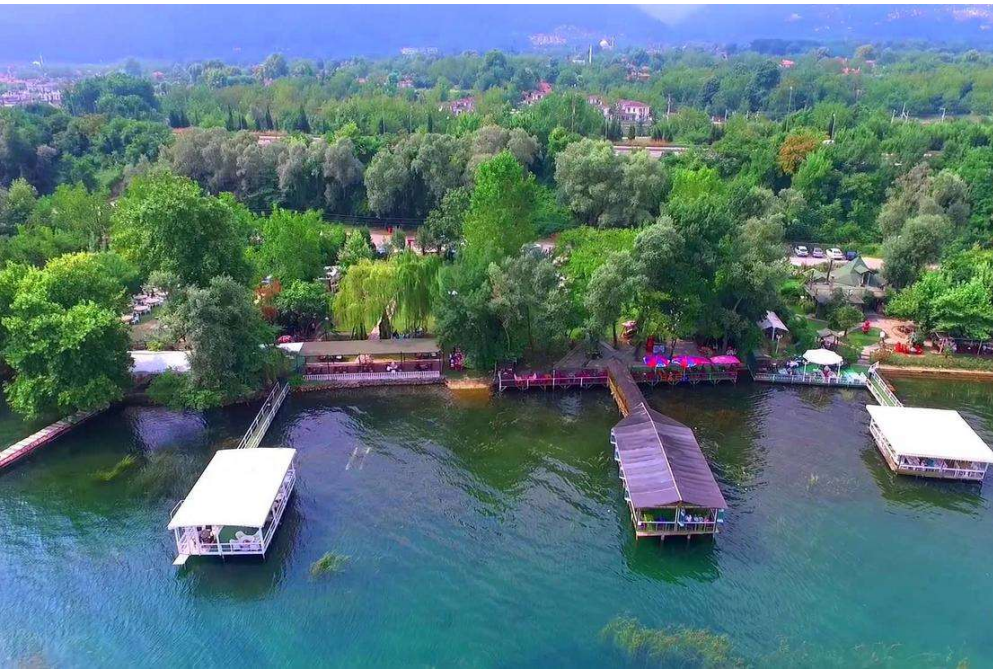

© lubomir hlasek
www.hlasek.com
Leuciscus cephalus hd3842

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

OLİGOTROF GÖL

- Bu tip göllerin **derinliği fazla** kıyı şeridi dardır.
- Termoklin tabakası geniştir.
- Dip kısmı organik madde bakımından fakirdir.
- Suda yüzen plankton ve askıntı maddelerin azlığı nedeniyle elektrolitesi düşüktür.
- Suyun rengi **mavi, yeşil ve berraktır**.
- Kalsiyum, fosfor ve azot oldukça az, humik asit çok az veya hiç yoktur. Oksijen yıl boyu fazladır.
- Kıyıda yüksek bitkiler yok denecek kadar azdır.
- **Dip faunası cins ve miktar bakımından zengin Chaoborus çok az, Chironomidler bol bulunur.**
- Her derinlikte oksijenin bolluğu soğuk suyu seven balıkların (**Alabalıklar**) yaşaması için uygundur.
- **Bafa, Beyşehir, Eğirdir, İznik, Sabanca gölleri**

GÖLLERİN SINIFLANDIRILMASI

DİSTROF (BATAKLIK):

Sığ göllerdir.

Bunların yüzeyi gölün içine doğru uzanan geniş bir bitki örtüsüyle kaplıdır.

Suyun **renği esmer ve humusludur.**

Humik asitin yüksek olması nedeniyle **pH değeri düşüktür.**

Koloidal ve humuslu maddeler suyun berraklığını ve elektrolit miktarını olumsuz etkiler.

Oksijen dip kısımlarda oldukça azdır.

Plankton ve Bentos tür ve miktar bakımından fakirdir.

Chironomidlere ara sıra rastlanır ise de **Chaoborus** her zaman bulunur.